

אור שמח

הא ודאי דלא דמי למה שפסק בהלכה ד' דזמקום אונס אף במידי דיהרג ואל יעבור אם עבר אין עונשין אותו דאונס רחמנא פטריה, דסברא הוא, דוקא אם אונסין אותו שיהרוג את פלוני, או לגלות עריות, [באופן שהוא מקושה מכבד] דאינו עושה מרצונו רק ברצון אחרים שרוצה שיהרוג את פלוני, ואם לאו יהרג על דבר שאינו הורג פלוני. א"כ מקיצת מי בזה

הריגתו אם יהרגנו המאנס, מקיצת שאינו רוצה להרוג פלוני, אבל כאן החולי הבאה אליו הוא בלא קיצת שום דבר, רק יכול להציל את עצמו בדם פלוני או בע"ז פלונית א"כ זה מיקרי חפץ גמור מרצונו בחייו, וכמו שכל רוצח רוצה לשפוך חמתו לראות נקם, ולכן כאן חייב בזה נתרפא, בכל עונשי ד"ד, וכיו"צ תמצא להפוסקים בחו"מ סימן שפ"ח דש"ך ס"ק כ"ב, דאם אנסוהו להראות שלו, והראה של חצירו חייב, ואם אנסוהו להראות של חצירו באונס ממון, היינו שאם לא יראה יטלו ממנו ממון, פטור והיינו מטעם הנ"ל, דכאן דמציל עצמו בממון חצירו חייב, אבל באונסין אותו על ממון פלוני, באונס ממון הלא מקיצת מה בזה האונס, הלא אין חפץ האנס בממון, רק בשביל שלא יראה לו ממון חצירו רוצה לגזולו לכן פטור ודו"ק. אבל מניין יבא לרבינו זה, נראה דמקורו מירושלמי פרק אין מעמידין ואין דוחין נפש מפני נפש, לא סוף דבר בו' נכרי נכרי נכרי נכרי נכרי חייב, ישראל נכרי פטור, וכפי הנראה קאי על מה דאמר בסמוך שאין מתרפאין על [ידי] שפיכת דמים, וע"ז קאמר דנכרי נכרי חייב, אף אם הרג איש לרפואתו אבל ישראל נכרי פטור, כדנינו, ואם ישראל נתרפא ברציחת ישראל ג"כ חייב, וקמ"ל רבותא דאף נכרי חייב, [אע"ג דאינו מצווה על קה"ש] או משום שכן נהרג אף אם אומר מותר להתרפא ברציחה כדנינו, יהיה אף שיהיה מפורש דבנתרפא עונשין אותו עונש הראוי לו ודו"ק.

שבת פת.

בירחא תליתאי כמאן כרבנן: ^(א) ויתצבו בתחתית ההר ^(ב) א"ר אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כנגיית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם א"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא אמר רבא ^(ג) אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשורוש דכתיב ^(ד) קימו וקבלו היהודים ^(ה) קיימו מה שקבלו כבר ^(ו) אמר חזקיה מאי דכתיב

רמב"ם פ"ה מהלכות יסודי התורה

הלכה ד, ו

בריתי עלי זבח. וכל מי שנאמר בו יהרג ואל יעבור ועבר ולא נהרג הרי זה מחלל את השם. ואם היה בעשרה מישראל הרי זה חילל את השם ברבים ובטל ואעפ"כ מפני שעבר באונס אין מלקין אותו ואין צריך לומר שאין ממיתין אותו בית דין אפילו הרג באונס. שאין מלקין וממיתין אלא לעובר ברצונו ובעדים והתראה שנאמר בנותן מזרעו, למולך ונתתי אני את י' כענין שאמרו באונסין כך אמרו בחלאים. כיצד מי שחלה ונטה למות ואמרו הרופאים שרפואתו בדבר פלוני מאיסורין שבתורה עושין. יומתפאין בכל איסורין שבתורה במקום סכנה חוץ מעבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכת דמים שאפילו במקום סכנה אין מתרפאין בהן. ואם עבר ונתרפא עונשין אותו בית דין עונש הראוי לו: